OP-Julkinen
11.12.2018

Eduskunnan hallintovaliokunta
HaV@eduskunta.fi

Saavutettavuusdirektiivin kansallinen täytäntöönpano (HE 60/2018)

Hallintovaliokunta on pyytänyt OP Ryhmältä asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä laeiksi digitaalisten palvelujen tarjoamisesta sekä sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain muuttamisesta. OP Ryhmä kiittää lausuntopyynnöstä ja pyytää kunnioittavasti valiokuntaa huomioimaan seuraavat asiat.

Saavutettavuusdirektiivi implementoidaan lailla digitaalisten palvelujen tarjoamisesta. Direktiivi koskee vain julkisia toimijoita ja niiden palveluja, mutta Suomessa sitä on ehdotettu laajennettavaksi siten, että saavutettavuusvaatimukset koskisivat kaikkia finanssisektorin digitaalisia palveluita.

Pidämme tärkeänä, että OP:n verkkopalvelussa tarjottavat peruspankkipalvelut ovat kaikkien ikäluokkien ja erityisryhmien käytettävissä. Tätä tarkoitusta varten olemme avanneet uuden pelkistetyn ja helppokäyttöisen OP Saavutettava -verkkopalvelun, jolla edistämme yhdenvertaista pankkiasiointia ja helpotamme asiakkaidemme arkea. Vaikka saavutettavuusvaatimukset ovatkin tärkeitä, tarvetta niille on vain hyvin marginaaliselle osalle asiakkaista. OP:n palveluiden osalta verkkopankkiin kirjauduttiin syyskuussa [-] miljoonaa kertaa ja mobiilipalveluihin [-] miljoonaa kertaa, kun taas saavutettavaan palveluun kirjauduttiin [-] kertaa. Saavutettavia digitaalisia palveluja käyttää tällä hetkellä alle [-] % kaikista verkko- ja mobiilipalvelujen käyttäjistä.

EU-tasolla valmistellaan parhaillaan yksityistä sektoria koskeva tuotteiden ja palveluiden esteettömyysvaatimuksia koskevaa esteettömyysdirektiiviehdotusta [COM(2015)615]. Kyseisessä ehdotuksessa on yksityiskohtaisia vaatimuksia mm. pankkien tarjoamien verkko- ja mobiilipalveluiden esteettömyydestä. Saavutettavuusdirektiivin kansallinen laajentaminen yksityiselle sektorille kuten finanssialalle voi pahimmillaan tarkoittaa sitä, että pankit ja vakuutusyhtiöt joutuvat mukauttamaan palvelunsa ensin saavutettavuusvaatimusten mukaisiksi ja korjaamaan niitä myöhemmin esteettömyysvaatimusten mukaisiksi.

Liian tiukat saavutettavuusvaatimukset estävät palveluiden innovatiivista kehitystä ja haittaavat palvelumuotoilua sekä palvelussa tarjottavan sisällön määrää ja ulkoasua. Tämä johtaa siihen, että valtaosalle asiakkaista tarkoitettuja palveluita ei pystytä kehittämään parhaalla mahdollisella tavalla.

Edellä esitetyn perusteella ensisijaisesti esitämme, että kaikki finanssisektorin palvelut jäisivät lain soveltamisalan ulkopuolelle. Tämä tapahtuisi 1 luvun 3 §:n 1 momentin 6 kohdan kumoamisella.

Toissijaisesti esitämme, että lain soveltumista finanssialan toimijoihin kavennetaan seuraavasti:

- digitaaliset palvelut rajataan koskemaan vain kuluttajille tarjottavia peruspankkipalveluita
- riittävää on, että niitä tarjotaan vain yhdessä kanavassa, eikä kaikkien digitaalisten palvelukanavien tarvitse olla saavutettavia
- yrityksille tarjottavat palvelut jäävät kokonaan sääntelyn ulkopuolelle

Lisäksi esitämme, että käytännön sujuvuuden kannalta Finanssivalvonta valvoisi finanssialan yrityksiä Aluehallintovirasto sijaan.

Esitämme seuraavia muokkausehdotuksia:

1 luku Yleiset säännökset

3 § Lain soveltamisala

1 momentin 4 ja 6 kohdan muutosehdotus:

*4) vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain (617/2009) 12 §:ssä tarkoitettuun rekisteriin merkittyjen tunnistuspalvelun tarjoajien tunnistuspalveluihin sekä hallinnon sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain (571/2016) 3 §:n 1 momentin 8 kohdassa tarkoitetun verkkomaksamisen kokoamis- ja hallinnointipalvelun kautta käytettäviin digitaalisten palvelujen osiin, joilla voidaan hoitaa maksutoimeksiantoja, **siltä osin kuin niiden tarkoituksena on tarjota palvelua kuluttajille;***

*6) luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) 1 luvun 7 §:ssä tarkoitettujen luottolaitosten ja maksulaitoslain (297/2010) 5 §:n 2 kohdassa tarkoitettujen maksulaitosten **tarjoamia luottolaitoslain 15 luvun 6 § mukaisia peruspankkipalveluita digitaalisina palveluina** ~~sijoituspalvelulain (747/2012) 1 luvun 13 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen sijoituspalveluyritysten, vakuutusyhtiölain (521/2008) 1 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettujen vakuutusyhtiöiden ja vakuutusyhdistyslain (1250/1987) 1 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettujen vakuutusyhdistysten digitaalisiin palveluihin siltä osin kuin niiden tarkoituksena on tarjota palvelua~~ **kuluttajille** ~~yleisölle~~.*

3 luku Digitaalisten palvelujen saavutettavuus

7 § Saavutettavuusvaatimukset ja niiden täyttäminen

1 ja 3 momentin muutosehdotus:

*Palveluntarjoajan on varmistettava ~~digitaalisten palvelujensa~~ **digitaalinen palvelu,** jonka sisältöjen havaittavuus ja ymmärrettävyys sekä käyttöliittymien ja navigoinnin hallittavuus ja toimintavarmuus ovat saavutettavuusvaatimusten mukaisia. Saavutettavuusvaatimukset määritellään Euroopan unionin virallisessa lehdessä Euroopan komission julkaisemissa viitetiedoissa, jotka koskevat yhdenmukaistettuja standardeja tai niiden osia.*

Valvontaviranomaisen on pidettävä jokaisen saatavilla verkkosivustollaan osoitteessa www.saavutettavuusvaatimukset.fi 1 momentissa tarkoitettujen yhdenmukaistettujen standardien tai niiden osien sekä niissä viitattujen ohjeiden suomen- ja ruotsinkieliset viralliset käännökset.

*~~Digitaalisten palvelujen~~ **Digitaalisen palvelun** tietosisältöjen on täytettävä saavutettavuusvaatimukset, kun tietosisältö on palvelun käyttäjien saatavilla. Kuitenkin jos aikasidonnainen media julkaistaan yleisölle tarkoitetussa digitaalisessa palvelussa, palveluntarjoajan tulee tehdä valmiiksi tallennettu aikasidonnainen media saavutettavuusvaatimusten mukaiseksi 14 vuorokauden kuluessa siitä, kun mediatallenne on julkaistu ensimmäisen kerran tai se on julkaistu uudelleen.*

Lisäys perusteluihin: Finanssialan yritysten osalta on riittävää, että tarjolla on vähintään yksi digitaalinen palvelu, joka täyttää lain vaatimukset. Kaikkien niiden tarjoamien verkko- ja mobiilipalveluiden ei tarvitse täyttää saavutettavuusvaatimuksia.

4 luku Saavutettavuusvaatimusten valvonta ja oikeussuoja

12 § Valvontaviranomainen, sen tehtävät ja toimivalta

1 momentin muutosehdotus/lisäys:

Siltä osin kuin tätä lakia sovelletaan *luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) 1 luvun 7 §:ssä tarkoitettuun luottolaitokseen ja maksulaitoslain (297/2010) 5 §:n 2 kohdassa tarkoitettuun maksulaitokseen sekä vakuutusyhtiölain (521/2008) 1 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettuun vakuutusyhtiöön,* ***valvontaviranomaisena toimii Finanssivalvonta (laki 878/2008).***

Lisäksi siirtymäsäännöksissä on huomioitava, että koska kyse on kansallisesta soveltamisalan laajentamisesta ja lisäksi lain käsittely on viivästynyt, tulee siirtymäajan jatko koskea myös vakuutusyhtiöiden julkisen hallintotehtävän hoitoon liittyvien digitaalisten palvelujen osia, tunnistuspalveluja ja verkkomaksamisen mahdollistamia palveluja, joita käytetään viranomaisten digitaalisissa palveluissa.

Helsingissä, 11. joulukuuta 2018

OP Ryhmä

Tiia Tuovinen
Lakiasianjohtaja

Satu Wennberg
Edunvalvontapäällikkö, pankkitoiminta